

Journal iranian political sociology

Vol. 5, No.1, Spring2021

<https://dx.doi.org/10.30510/PSI.2022.273928.1548>

Investigating the Impact of Social and Economic Capital on Employers' Tendency to Insurance Violations in the Field of Labor and Employment in Isfahan Province

Dariush Hadi Moghadam Junqani¹
mansor Hagightian²
Reza Esmaili³

Received Date:18Feb2021
Reception Date:29Aug2021

Abstract

The aim of this study was to investigate the effect of social capital on employers' tendency to insurance violations in the field of work and occupation in Isfahan province. This research is a survey and in terms of descriptive nature. The statistical population was all non-governmental and non-self-employed employers active in the field of work and occupation in Isfahan province. (105777 employers) and based on Cochran's formula at the level of error of 5% of the sample population, 382 people were identified. The sampling method in this study was simple random sampling without alternative. After confirming the validity of the tools for measuring and measuring the internal coherence of items using data Cronbach's alpha test, data analysis was performed, inferential statistics including Kolmogorov, Smranoff test and regression models were used to test the research hypotheses. Does not affect employers' insurance violations (hypothesis rejected)

Keywords: social capital, economic capital, insurance violations

---

¹Department of Sociology, Islamic Azad University, Dehaghan Branch, Dehaghan, Iran

²Associate Professor Department of sociology, Dehaghan Branch, Islamic Azad university, Dehaghan ,Iran (Corresponding Author) haghightian@yahoo.com

³Assistant Professor Department of Cultural Managerment andPlanning, Isfahan (Khorasgan) Branch Islamic Azad University, Isfahan ,Iran

<https://dx.doi.org/10.30510/PSI.2022.273928.1548>**بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی و اقتصادی بر گرایش کارفرمایان به تخلفات بیمه ای در حوزه کار و شغل استان اصفهان**داریوش هادی مقدم^۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۱/۳۰

منصور حقیقتیان^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۶/۰۷

رضا اسماعیلی^۳**چکیده**

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی و اقتصادی بر گرایش کارفرمایان به تخلفات بیمه ای در حوزه کار و شغل استان اصفهان انجام گردید. این پژوهش پیمایشی و به لحاظ ماهیت توصیفی است. جامعه آماری کلیه کارفرمایان غیردولتی و غیرخویش فرما فعال حوزه کار و شغل استان اصفهان بودند. (۱۰۵۷۷۷ کارفرما) و براساس فرمول کوکران در سطح خطای ۵ درصد جامعه نمونه ۳۸۲ نفر مشخص شد روش نمونه گیری در این تحقیق به صورت نمونه گیری تصادفی ساده بدون جایگزین بود. بعد از تأیید روایی ابزار سنجش و سنجش انسجام درونی گویه ها با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ، تجزیه و تحلیل داده ها، صورت پذیرفت، از آماره های پراکنندگی و مرکزی مثل میانگین و انحراف معیار و آمار استنباطی شامل آزمون کولموگروف، اسمرانف و مدل های رگوسیونی به کار گرفته شد. نتایج نشان داد: سرمایه اجتماعی بر گرایش به تخلفات بیمه ای کارفرمایان مؤثر است.

واژگان کلیدی: سرمایه اجتماعی، سرمایه اقتصادی، تخلفات بیمه ای

^۱ دانشجوی دکتری جامعه شناسی، واحد دهاقان، دانشگاه آزاد اسلامی، دهاقان، ایران

^۲ دانشیار گروه جامعه شناسی، واحد دهاقان، دانشگاه د آزاد اسلامی، دهاقان، ایران (نویسنده مسئول)

mansor_haghighatian@yahoo.com

^۳ استادیار گروه جامعه شناسی، واحد اصفهان، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

پیشگیری از تقلب و ارزیابی تقلب های رایج و ممکن برای هر جامعه ای بسیار مهم و حیاتی است چرا که این عمل مجرمانه استفاده غیر قانونی از منابعی است که باعث ایجاد هزینه های هنگفت و اتلاف منابع نسل های آینده است، چیزی که مسلم است این است که همه تخلفات در حوزه بیمه عمدی است و بر علیه قانون انجام می گیرد و از همه مهمتر اینکه منفعت مالی در آن وجود دارد. شاید یکی از دلایل وجود برخی تخلفات و رواج آنها، به نگاهی که کارفرما به تخلف دارد برمی گردد و این نگاه حاصل نوعی اطلاع رسانی و تصویری است که جامعه از تخلف در این حوزه نشان داده است چرا باید شاهد کارفرمایانی باشیم که ضمن انجام تقلب، آن را با یاد دهی به دیگران ترویج می کنند. این فرهنگ از کجا ناشی شده که برخی حتی آن را جرم نمی دانند در حالی که این نوع استفاده از منابع سازمان های بیمه ای در بسیاری از کشورهای جهان کلاهبرداری بیمه ای محسوب شده و جرم کیفری تلقی می شود و در صورت ارتکاب کارفرما به چنین جرمی و اثبات آن، مرتکبین علاوه بر برگرداندن وجوهی که به صورت استفاده ی من غیر حق برای خود یا دیگران مهیا کرده اند محکوم به جرایم مالی و حتی حبس و مجازات های دیگر می شوند.

کلاهبرداری های بیمه ای و تخلف و تقلب در حوزه های بیمه ای به شکل چشمگیری توجه عموم جوامع، رسانه ها، سرمایه گذاران، جامعه مالی و قانون گذاران را به خود جلب نموده است اما اکثر تقلب ها، به دلیل پایین بودن میزان هزینه وارده به صندوق ها از چشم عموم و رسانه ها و ... دور می ماند اما ضربه ای که می بایست به این صندوق ها وارد می کنند و به مرور منابع صندوق های بیمه گر را به یغما برده و به ورطه ورشکستگی می کشانند و یکی از پایه های اساسی نظم اجتماعی را متزلزل می کنند.

تخلف در حوزه ی کارفرمایی تأمین اجتماعی همواره یکی از موضوعات حساس و مورد توجه بوده و هست براساس قوانین جزء جرائم کیفری و قابل پیگیری است، در حال حاضر بهترین روش در مقابله با این آسیب اجتماعی کنترل آن در همان مراحل اولیه شکل گیری و به کمک اطلاعات تخلفات کشف شده ی گذشته است، به خاطر سوء استفاده های مالی، استفاده از حمایت های درمانی و بازنشستگی، مقرری بیکاری و ... همواره انگیزه استفاده ی متقلبانه از مزایای مندرج در قانون تأمین اجتماعی را محتمل کرده است و بدلیل اینکه تخلفات این حوزه غیر آشکار است افراد متخلف همواره بدنبال مخفی کردن آن هستند. به همین خاطر پژوهش در این حوزه کار ساده ای به نظر نمی رسد.

۱- چارچوب نظری

تأمین اجتماعی و حمایت از شهروندان در برابر حوادث، بیماری ها، بیکاری و غیره از مسائل اجتماعی پر اهمیت هر کشوری است. به گونه ای که تقریباً در قوانین اساسی اکثر

کشورها به این موضوع پرداخته شده است. از وظایف اصلی هر حکومتی گسترش عمومی بیمه های اجتماعی نسبت به تمام اعضای جامعه و حمایت از صندوق تأمین اجتماعی و حفظ و حراست از آن برای آیندگان است. قوانین و مقررات شرایط استفاده از مزایا و حمایت های تأمین اجتماعی را تعیین می کند و کسانی را مستحق استفاده از آن مزایا می داند که جامع شرایط قانونی باشند و به عنوان ضمانت اجرا و رعایت این مقررات، اقدام به جرم انگاری استفاده غیرقانونی و متقلبانه از مزایای مقرر قانون (موضوع ماده ۹۷ قانون تأمین اجتماعی) شده است.

در تعریف این جرم (تخلفات بیمه ای کارفرمایان) با توجه به الفاظ و عبارت مذکور در قانون می توان گفت: «استفاده از مزایای مقرر در قانون تأمین اجتماعی، به نفع خود یا فراهم نمودن موجبات استفاده دیگران با توسل به وسایل و عناوین متقلبانه» تخلفات بیمه ای نامیده می شود.

قوانین سازمان تأمین اجتماعی مجموع تکالیف و موازین الزامی و قواعد رفتار مردم در نظام جامعه هستند، از نوع قوانینی که در سنخ شناسی و بر از انواع مشروعیت های دولت محسوب می شوند. قانون گرایی در حوزه بیمه و به ویژه توسط کارفرمایان که تأمین کنندگان اصلی منابع آن هستند منتج به حفظ و اجرای عدالت در جامعه و رعایت حقوق همه افراد آن جامعه خواهد شد و قانون گرایی در این حوزه باعث می شود سازمان بتواند امور محوله را به بهترین نحو در چارچوب قوانین و مقررات دولتی و سازمانی به منظور دست یابی به اهداف سازمان و جلب رضایت مردم، انجام دهد. برای این اساس یکی از مهمترین شاخص های نشان دهنده قانون گرایی جامعه، رعایت قانون و عدم سوءاستفاده های ممکن در حوزه بیمه و خصوصاً قانون گرایی کارفرمایان در حوزه کار و شغل می باشد و به زعم صاحب نظران، قانون گرایی و قانون پذیری در جامعه به منزله پذیرش منطق قانون است و قانون گرایی در حوزه کار و شغل از مهمترین آنهاست، و هر فعالیتی در لباس قانون می تواند به انسجام اجتماعی و پویایی آن جامعه کمک کند و این امر مستلزم آن است که افراد جامعه در هر مقطع از پویایی و تحرک جامعه و متناسب با آن، قانون مدار و قانون پذیر باشند و رفتارشان جلوه کامل آن باشد. (کلمن، ۱۹۸۷: ۹۰)

مطالعات و نتایج تجربی نشان می دهد که عدم آینده نگری و رفتار نزدیک بینانه، نرخ های بالای حق بیمه، فقر، فشارهای اقتصادی و تورم، مازاد عرضه نیروی کار، بالابودن نرخ بیکاری، عدم توان مالی کارفرمایان و جرایم ناکافی مندرج در قانون برای کارفرمایان بیمه گریز و متخلف و .. از جمله مهمترین دلایل تخلف و سوء استفاده، عنوان شده است.

نمونه هایی از تخلفات بیمه ای رایج کارفرمایان بشرح زیر میباشد:

۱. ارسال لیست خلاف واقع
۲. اخذ و ارائه پروانه های صنفی کمک دولت برای فعالیت های فاقد کمک دولت

۳. کارگر معرفی کردن خودکارفرما
۴. اعلام بیکاری صوری کارکنان
۵. درج شغل غیر واقع
۶. عدم درج دستمزد واقعی کارکنان
۷. تبانی کارفرمایان با واگذارندگان کار
۸. چند دفتره بودن شرکتها جهت فریب حسابرسیان
۹. حساب سازی کارفرمایان
۱۰. تصویر سازی دروغین از سازمان در مجامع و رسانه ها

۲- پیشینه پژوهش

فیروز جانیان و هاشمی (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان "قانون گریزی به مثابه آنومی اجتماعی" به روش پیمایشی در بررسی قانون گریزی (ذهنی و رفتاری) به بررسی متغیرهای مؤثر بر قانون گریزی پرداختند. براساس یافته های تحقیق رابطه بین متغیرهای زمینه ی، تحصیلات (ریز متغیر سرمایه فرهنگی)، سرمایه اقتصادی با هر دو بعد قانون گریزی معنی دار و معکوس می باشد. میر فردی و همکاران (۱۳۹۶) نیز در پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر مؤلفه های سرمایه اجتماعی در عملکرد مدیران شرکت های تعاونی و صنعتی» نشان دادند که سرمایه اجتماعی چقدر می تواند در زندگی کنشگران اجتماعی مؤثر بوده و تسهیل گر تعاملات اجتماعی آنها باشد. فاطمه نوری (۱۳۹۶)، در تحقیقی با عنوان "تحلیلی بر رابطه بین سرمایه اجتماعی و فساد اداری" با هدف بررسی تأثیر محیط بیرونی و سرمایه اجتماعی بر فساد اداری در تهران انجام داده است. یافته ها نشان می دهد که از میان عوامل متعدد تأثیرگذار بر فساد اداری در ایران، خاص گرایشی در محیط اجتماعی، سرمایه منفی اجتماعی به معنی هنجارهای منفی حاکم، نبود جدیت لازم در نهادهای نظارتی، بی اعتمادی و رویه های قانونی که همگی رابطه معنادار و قوی با فساد اداری در ایران دارد. میرزائی و همکاران (۱۳۹۷) در تحقیق خود با عنوان "تأثیر عوامل اجتماعی - فرهنگی بر قانون گریزی" به بررسی تأثیر متغیرهای فرهنگی و اجتماعی بر قانون گریزی مالی - اقتصادی پرداخته، رابطه معنی دار، بین این عوامل و قانون گریزی ها نشان دادند. میر آقایی (۱۳۹۷) در پژوهشی تحت عنوان "بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و سرمایه فرهنگی با فرار مالیاتی در سازمان امور مالیاتی و دارایی شهر یاسوج" رابطه معنادار بین مؤلفه های سرمایه اجتماعی با فرار مالیاتی نشان داده اند

ویک (۲۰۰۸) با بررسی آماری وضعیت ۴۷ کشور از نظر میزان سرمایه اجتماعی، رابطه بین قانون گریزی و سرمایه اجتماعی و رابطه بین کج رفتاری و سرمایه اجتماعی آزموده شده است و نتایج نشان می دهد که بین قانون گریزی و گرایش به کج رفتاری با سرمایه اجتماعی رابطه معکوس وجود دارد. موریس و کلسنر^۲ (۲۰۱۰) در پژوهشی با عنوان رابطه بین کج روی های اداری و میزان اعتماد در مکزیک، مشخص کردند که رابطه نزدیکی بین کج روی های اداری و میزان اعتماد (از نوع فردی و یا نوع تعمیم یافته آن) وجود دارد و کج روی های اداری در اجتماع باعث کاهش میزان اعتماد افراد به سازمان ها و ادارات آن کشور می شود. ریچی^۳ (۲۰۱۰) در تحقیقی با عنوان « بررسی تأثیر فساد اقتصادی بر اعتماد تعمیم یافته با آمارهای ایالتی مربوط به فساد اداری به دنبال اثبات تأثیر کج روی های اقتصادی و اعتماد تعمیم یافته بر یکدیگر بوده است، در نهایت به این نتیجه رسید که این دو متغیر که از تحلیل های او از فساد عینی و فساد ادراکی استخراج شده اند و میزان اعتماد اجتماعی مردم رابطه معکوس دارند.

۵- دیدگاه های نظری تخلف

۵-۱ - دیدگاه ساختار سازمانی تخلف

نظریه های مختلفی درباره تخلف مطرح شده است نظریه هایی چون نظریه نهادی سازی، نظریه نرمال سازی تخلف در، تئوری توجیه پذیری و تئوری رفتارهای طراحی شده، همچنین مدل هایی مانند مدل تخصیص منابع، مدل کشف تخلف، مدل وجوه شناختی و ارادی مشخص متخلفان در عمل متقابلانه و نیز مدل های مبتنی بر اخلاق اداری و رفتار سازمانی، در این خصوص توسط محققین متعددی عرضه گردیده است.

در نظریه نهادی سازی، رفتار توأم با تخلف جزئی از ساختار یک سازمان می شوند و تخلف مشروعیت می یابد. مانند عادی انگاری جرم در جامعه، بطور مثال رشوه گرفتن در سازمان هایی که قوانین بازدارنده وجود ندارد و به مرور زمان عادی شده است دور زدن قانون، استفاده از رانت و پارتی، و جایگزینی مناسباتی به جز قانون، سازمان را به سمت سوق می دهد که از دید این نظریه تخلف در آن مشروعیت می یابد و اتفاقاً در حوزه کار و شغل و به ویژه در خصوص برخی تخلفات بیمه ای مثل فرار بیمه، مهیا کردن امکان استفاده از منافع سازمان برای افراد غیر، سواستفاده و... به وفور دیده می شود. اما مشروعیتی که این گونه تخلفات یافته اند مشروعیتی غیر رسمی و بسیار تهدید کننده است چراکه قوانین بدنبال جلوگیری از تخلفات رایج هستند اما در اجرا عملاً بازدارندگی آن کم رنگ تر از سایر زوایای

¹ -Week

² -Morris and Klesner

³ - Richey

قوانین است و اساساً عدم اجرزای قوانین مشروعیت پیدا می کند و افراد براهتی قانون را نادیده می گیرند.

در رویکرد اختصاص منابع، گرایش به تخلف، مانند اعمال دیگر انسان، توجیه عقلانی می یابد. یعنی فرد متخلف، منافع مورد انتظار از هزینه های اقدام مدنظر ایجاد می کند پس تخلفش قابل توجیه است. در این پارادایم، تخلف جرم تلقی می شود، چون متخلف هزینه ها و منفعی از رفتارش انتظار دارد، او هزینه های احتمالی کارش را که (مثل خطر کشف جرم)، قبل از تخلف محاسبه می کند، در این محاسبه عوامل فردی، سازمانی و فراسازمانی متعددی موثر است و ممکن است زمینه را برای گرایش به تخلف فراهم می کند.

۲-۵- دیدگاه اخلاق گرایان در خصوص گرایش افراد به تخلف

در این دیدگاه پدیده ها فقط در دو بعد منظور می شوند. چیزهای خوب و چیزهایی بد. حال آن که در جامعه و به طور ویژه در حوزه کار و شغل، کارفرمایانی که ممکن است از مشروعیت‌هایی برخوردار باشند خوب یا بد بودن عملی را تعریف می کنند و گاهی تخلفی به اشتباه به هنجار تبدیل شده است. دردیدگاه اخلاق گرایان با این دلیل که شرایط اجتماعی در نظر گرفته نشده و شکاف بین هنجارهای رسمی و هنجارهای غیر رسمی و متداول حاکم را مد نظر قرار نداده اند. دیدگاهی قوی در این خصوص به شمار نمی آورند. (فاضلی، ۱۳۹۵: ۱۳۲).

۳-۵- دیدگاه کارکرد گرایان

کارکردگرایان عقیده دارند نمی توان هم از فعلی تنفر داشت و آن را مخرب و خارج از قانون و دارای ضرر شمرده و هم مقداری از تخلفات را برای جامعه و اجزای آن مفید دانست. همانگونه که اندیشمندانی چون امیل دورکیم نیز اعتقاد داشتند مقداری از تخلف برای هر جامعه ای لازم و مفید است. البته در این پارادایم مشخص نشده است که چه میزان از تخلفات برای جامعه و سازمان های آن سود مند است و اگر از مقدار مشخص شده بیشتر شود آیمی توان آن را کنترل کرد؟ ضمناً چگونگی سنجش میزان تخلف مفید سازمان و جامعه ی مامعلوم نشده است و ویا وجود تصویر سازی فراوانی که در پارادایم شکل گرفته، اما یاری ما در فهم و ادراک علل و عوامل مؤثر بر تخلف نیست نتیجه گراست و کاری با ریشه های تشکیل دهنده این عوامل ندارد. (فاضلی، ۱۳۹۵: ۱۳۵)

در این جا توجه به این نکته ضروری است که در حوزه کار و شغل تخلفاتی چون تخلفات بیمه ای بدلیل عدم جرم انگاری قانونگذار و عادی انگاری متخلفین نه چهره ای از تفرقه چهره ای از تخریب و زیان رسانی و حتی غیر قانونی بودن برای کارفرمایان متخلف می توان متصور بود و یا این که طبق نظر کارکردگرایان مفید بودن سطحی از تخلفات را برای این حوزه انتظار داشت.

۶- سرمایه اجتماعی و گرایش به تخلف

صاحب نظران معتقدند یک دلیل عمده در افزایش میزان ارتکاب به بزهکاری و تخلف در جامعه امروز فقدان سرمایه اجتماعی است و سازه تبیین کننده این مهم تلفیق سازه سرمایه اجتماعی و نظریه های جرم و بزهکاری است. فوکویاما معتقد است که به جای بررسی و سنجش سرمایه اجتماعی به مثابه امری مثبت به نبود سرمایه اجتماعی و تأثیر آن بر بزهکاری های اجتماعی اشاره کرد (فوکویاما، ۱۳۸۵ : ۲۰-۱۹). به عبارت دیگر کجروی های اجتماعی را می توان به شرایط عدم وجود سرمایه اجتماعی نسبت داد. رابطه سرمایه اجتماعی و تخلف را می توان در سه سطح مطالعه نمود. در سطح اول افرادی همچون فوکویاما قرار دارند که به سرمایه اجتماعی به عنوان متغیری مستقل پرداخته اند و فقدان آن را در متغیرهای وابسته به موضوع تخلفات مورد مطالعه قرار داده اند و در سطح دوم می توان به کسانی اشاره کرد که عوامل مؤثر بر آن را مشخص ساخته اند و به نظریه شبکه ی روابط اجتماعی از جمله الیزابت بات وابسته هستند و سطح سوم متفکرانی هستند که سرمایه اجتماعی را به منزله منبعی می دانند که با گسترش آن زمینه گرایش به جرم و تخلف کاهش می یابد. مانند نظریه لیزا یانگ، لارنس و ماریان لین (بورنز ۲۰۰۴).

۷- سرمایه اقتصادی و گرایش به تخلف

بر اساس نظریه انتخاب عقلانی، افرادی که دارای انتخاب های متکی بر عقلانیت هستند، زمانی به تخلف و جرم گرایش می یابند که سود خالص مورد انتظاری که از این فعالیت بدست می آید هزینه اجتماعی و اخلاقی برای آنها نداشته باشد. وجود سرمایه اقتصادی در افراد در گرایش ایشان به جرم و تخلف تأثیر به سزایی دارد چرا که با وجود سرمایه مالی، رفتن به سمت بدست آوردن سود های کم با هزینه اجتماعی بالا را از این افراد نمی توان انتظار داشت.

یکی از توضیحاتی که این پژوهش به دنبال آن است این است که چرا درآمد افراد بر گرایش ایشان تأثیر گذار است، آن چه مهم است درک مردم از خویشتن و جایگاه خویشتن در مقایسه با دیگران است اگر مردم خود را با دیگر افراد مقایسه کنند و وقتی در مقایسه با آنها در جایگاه پایین تری قرار گرفتند از نظر میزان گرایش به تخلف و جرم و زندگی سالم اجتماعی متفاوت خواهند بود. توزیع نابرابر درآمد و ثروت ممکن است تأثیرات غیر مستقیمی بر درک مردم از محیط اجتماعی خود داشته باشد که بر سبک زندگی سالم و به دور از گرایشات متخلفانه آنها تأثیر گذار باشد. مردم در همه سطوح نظام اجتماعی متأثر از میزان درآمد و سرمایه اقتصادی خود نقش بازی می کنند، محرومیت نسبی می تواند

ناراحتی و خشم، احساس حقارت و کمبود عزت نفس و درک نیاز به رقابت برای کسب منابعی را ایجاد کند و این موارد هر یک در تنظیم نحوه برخورد با نظم اجتماعی و قوانین و مقررات آن مؤثر است و رفتار اجتماعی سالم و یا عدم آن را به همراه خواهند داشت. بنابراین می توان گفت سرمایه اقتصادی برگرایش به تخلف به عنوان یک ناهنجاری موثر است

8- روش تحقیق

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر سرمایه های اجتماعی بر گرایش کارفرمایان به تخلفات بیمه ای در حوزه کار و شغل استان اصفهان انجام گردید. این پژوهش پیمایشی و به لحاظ ماهیت توصیفی است، ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه ی محقق ساخته و براساس پرسش های پنج گزینه ای بود. جامعه آماری کلیه کارفرمایان غیردولتی و غیرخویش فرما فعال حوزه کار و شغل استان اصفهان بودند. (۱۰۵۷۷۷ کارفرما) و براساس فرمول کوکران در سطح خطای ۵ درصد جامعه نمونه ۳۸۲ نفر مشخص شد که با توجه به احتمال امتناع برخی از کارفرمایان ۴۳۰ پرسشنامه تهیه و توزیع شد. روش نمونه گیری در این تحقیق به صورت نمونه گیری تصادفی ساده بدون جایگزین بود. بعد از تأیید روایی ابزار سنجش و سنجش انسجام درونی گویه ها با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ ، تجزیه و تحلیل داده ها ، صورت پذیرفت، در قسمت توصیفی با استفاده از ورژن ۲۵ نرم افزار SPSS از آماره های پراکندگی و مرکزی مثل میانگین و انحراف معیار استفاده گردید و با نرم افزار Amos ورژن ۲۴ ، آمار استنباطی شامل آزمون کولموگروف، اسمرانف و مدل های رگوسیونی با متغیر پنهان برای بررسی فرضیه های پژوهش به کار گرفته شد.

8-1- فرضیه های تحقیق

فرضیه اول: " به نظر می رسد، سرمایه اجتماعی کارفرمایان بر گرایش به تخلفات بیمه ای در حوزه کار و شغل استان اصفهان مؤثر می باشد "

فرضیه دوم: به نظر می رسد، سرمایه اقتصادی کارفرمایان بر گرایش به تخلفات بیمه ای در حوزه کار و شغل استان اصفهان مؤثر می باشد "

۹- یافته های تحقیق

۹-۱- نرمالیتی متغیرها

جدول شماره (۱)- جدول آزمون کولموگروف اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن

توزیع متغیرها

متغیرها	سطح معناداری آزمون کولموگروف اسمیرانف	نتیجه آزمون
سرمایه اجتماعی	۰.۱۴	توزیع نرمال ۱۸۰۰۱۸
گرایش به تخلفات بیمه ای	۰.۰۹	توزیع نرمال داده‌ها
سرمایه اقتصادی	۰.۳۷	توزیع نرمال داده‌ها

۹-۲- آماره پراکندگی مرکزی متغیر سرمایه اجتماعی

این جدول که به یافته‌های توصیفی این پژوهش اختصاص دارد شامل آماره‌های پراکندگی مرکزی (میانگین و انحراف معیار) از متغیر سرمایه اجتماعی و مؤلفه‌های آن (مشارکت اجتماعی، تعامل اجتماعی، اعتماد اجتماعی، تعلق اجتماعی، عزت نفس) می‌باشد.

جدول شماره (۲)- جدول آماره‌های پراکندگی مرکزی از متغیر سرمایه

اجتماعی

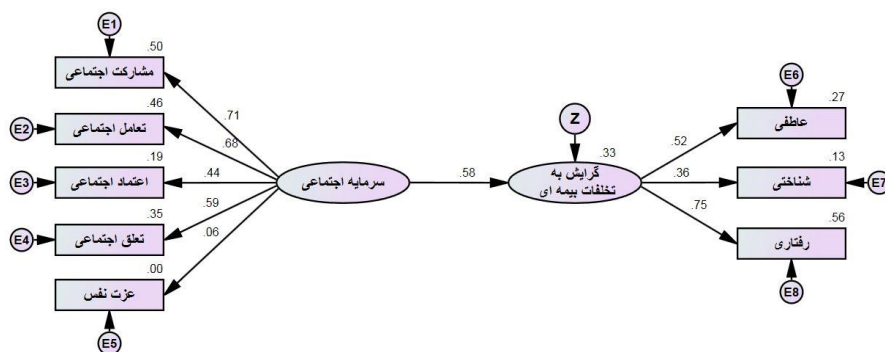
متغیرها	تعداد	میانگین	انحراف
مشارکت اجتماعی	۴۳۰	۳.۶۳	۰.۶۹
تعامل اجتماعی	۴۳۰	۴.۰۰۶	۰.۸۰
اعتماد اجتماعی	۴۳۰	۳.۳۶	۰.۹۵
تعلق اجتماعی	۴۳۰	۳.۹۱	۰.۶۷
عزت نفس	۴۳۰	۲.۵۴	۰.۶۷
سرمایه اجتماعی	۴۳۰	۳.۴۹	۰.۴۸

با توجه به آماره‌های پراکندگی به دست آمده در جدول متغیر سرمایه اجتماعی میانگین اکتسابی بالاتر از حد متوسط جامعه (۳) را به خود اختصاص داده است و برابر با ۳.۴۹ با انحراف معیار ۰.۴۸ می‌باشد. با توجه به آماره‌های فوق بیشترین تا کمترین میانگین در مؤلفه‌های متغیر

سرمایه اجتماعی به ترتیب اختصاص دارد به: تعامل اجتماعی، تعلق اجتماعی، مشارکت اجتماعی، اعتماد اجتماعی، عزت نفس

۳-۹-آمار استنباطی

فرضیه اول: "به نظر می‌رسد، سرمایه اجتماعی کارفرمایان بر گرایش به تخلفات بیمه‌ای در حوزه کار و شغل استان اصفهان مؤثر می‌باشد"

مدل شماره (۱) - مدل رگرسیونی با متغیر پنهان از تأثیر سرمایه اجتماعی بر گرایش به تخلفات بیمه‌ای

جدول شماره (۳) - جدول خروجی استاندارد وزن‌های رگرسیونی

متغیرها	مقادیر استاندارد شده	نقاط بحرانی	سطح معناداری
تأثیر سرمایه اجتماعی بر گرایش به تخلفات بیمه‌ای	۰.۵۸	۵.۴۴	۰.۰۰۰۱

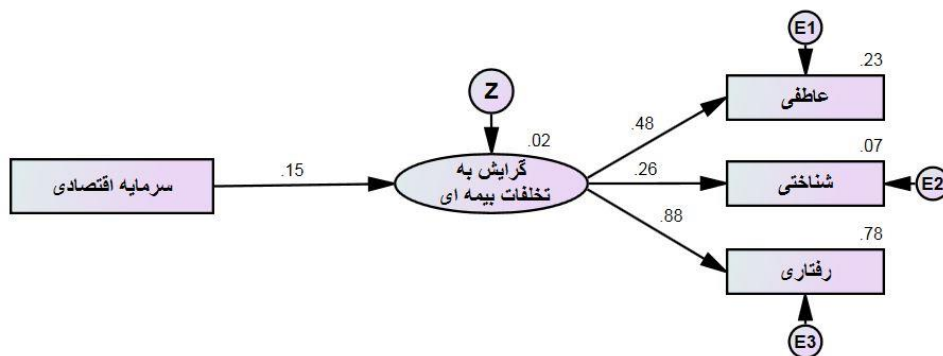
جدول شماره (۴) - جدول خروجی استاندارد آزمون بوت استرپ در ضریب

تعیین (R^2)

مقادیر استاندارد شده	حد پایین	حد بالا	سطح معناداری
۰.۳۳	۰.۴۵	۱.۰۹	۰.۰۰۰۱

با توجه به مدل رگرسیونی فوق و خروجی استاندارد آن می‌توان استنباط کرد که میزان تأثیر متغیر مستقل تحقیق بر متغیر وابسته تحقیق ۰/۵۸ گزارش گردیده که یک تأثیر با شدت

مناسبی می باشد و ضریب تعیین R^2 ۰/۳۳ است و نشان دهنده آنست که ۳۳ درصد واریانس متغیر وابسته تحقیق (گرایش به تخلفات بیمه‌ای) توسط متغیر مستقل آن (سرمایه اجتماعی) تبیین گردیده است. به دیگر بیان ۳۳ درصد از عامل تغییرات گرایش به تخلفات بیمه‌ای مربوط به متغیر سرمایه اجتماعی است. بطور کلی با توجه به خروجی آزمون بوت استرپ برای روشن شدن معناداری یا عدم معناداری ضریب تعیین ۰/۳۳ (۳۳ درصدی مدل در جامعه آماری) چون مقدار سطح معناداری در این آزمون برابر با ۰/۰۰۰۱ گزارش شده و از سطح خطای ۰/۰۵ کوچکتر است و در بازه‌های حد پایین و حد بالا صفر واقع نشده است می‌توان استنباط نمود که بطور کلی این اثرات (تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته) معنادار می‌باشد و فرضیه فوق تأیید می‌شود سرمایه اجتماعی کارفرمایان بر گرایش به تخلفات بیمه‌ای در حوزه کار و شغل استان اصفهان مؤثر می‌باشد. به عبارت ساده‌تر می‌توان گرایش به تخلفات بیمه‌ای را بر اساس سرمایه اجتماعی در جامعه آماری پیش‌بینی نمود. فرضیه دوم: "به نظر می‌رسد، سرمایه اقتصادی کارفرمایان بر گرایش به تخلفات بیمه‌ای در حوزه کار و شغل استان اصفهان مؤثر می‌باشد"

مدل شماره (۲)-مدل شماره مدل رگرسیونی با متغیر پنهان از تأثیر سرمایه اقتصادی بر گرایش به تخلفات بیمه‌ای

جدول شماره (۵)-جدول خروجی استاندارد وزن‌های رگرسیونی

متغیرها	مقادیر استاندارد شده	نقاط بحرانی	سطح معناداری
تأثیر سرمایه اقتصادی بر گرایش به تخلفات بیمه‌ای	۰.۱۵	۱.۱۳	۰.۱۱

جدول شماره (۶)-جدول خروجی استاندارد آزمون بوت استرپ در ضریب

مقادیر استاندارد شده	حد پایین	حد بالا	سطح معناداری
۰.۰۲	-۰.۰۲	۰.۰۸	۰.۱۹

با توجه به مدل رگرسیونی ساده و خروجی استاندارد آن در نرم افزار Amos چنین می‌توان استنباط نمود که میزان تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته ۰/۱۰ گزارش شده است که این میزان تأثیر، یک تأثیر با شدت مناسبی بوده و ضریب تعیین R^2 آن نیز برابر با ۰/۰۲ می‌باشد و بیانگر آنست که ۲ درصد واریانس متغیر وابسته (گرایش به تخلفات بیمه‌ای) توسط متغیر مستقل (سرمایه اقتصادی) تبیین شده است. به عبارت ساده تر ۲ درصد از عامل تغییرات گرایش به تخلفات بیمه‌ای مربوط به متغیر سرمایه اقتصادی می‌باشد. مقدار سطح معناداری نیز در خروجی نرم افزار و در کادر وزن‌های رگرسیونی نیز برابر با ۰/۱۱ گزارش شده است که از مقدار بحرانی ۰/۰۵ کوچک‌تر بوده و معنادار بودن این تأثیر را از لحاظ آماری گزارش می‌کند. بطور کلی با توجه به خروجی آزمون بوت استرپ برای روشن شدن معناداری یا عدم معناداری ضریب تعیین ۰/۰۲ (۲ درصدی مدل در جامعه آماری) چون مقدار سطح معناداری در این آزمون برابر با ۰/۱۹ گزارش شده و از سطح خطای ۰/۰۵ کوچکتر است و در بازه‌های حد پایین و حد بالا صفر واقع نشده است می‌توان استنباط نمود که بطور کلی این اثرات (تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته) معنادار نمی‌باشد و فرضیه فوق تأیید نمی‌شود سرمایه اقتصادی کارفرمایان بر گرایش به تخلفات بیمه‌ای در حوزه کار و شغل استان اصفهان مؤثر نمی‌باشد. به عبارت ساده‌تر نمی‌توان گرایش به تخلفات بیمه‌ای را بر اساس سرمایه اقتصادی در جامعه آماری پیش‌بینی نمود.

۹- نتیجه گیری و تبیین یافته ها

۹-۱- برهمکنش سرمایه اجتماعی و تخلفات بیمه ای

سرمایه اجتماعی که از آخرین ترین نوع سرمایه هایی است که در مباحث مربوط به علوم اجتماعی و علوم اقتصادی در دوران معاصر مطرح بوده و ره یافت های نظری گاهی این سرمایه را برای فرد تعریف می کنند و گاه برای جمع، نان لین، سرمایه اجتماعی را نوعی از دارای ارتباطی فرد در نظر می گیرد و با تأکید بر خصلت تعاملی بودن آن، این سرمایه را از سرمایه های شخصی همچون سرمایه مادی و سرمایه انسانی، جدا می کند. بوردیو، کلمن، فوکویاما و پاتنام این سرمایه را دارای گروه دانسته و وجهی از ساختار اجتماعی برایش قابل هستند. اما بر جنبه های خصوصی و فردی آن نیز تأکید کرده و آن را وسیله ای برای دستیابی فرد به منافع و اهدافش ارزیابی می کنند. یکی از اهداف اصلی این تحقیق بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی افراد (کارفرمایان) و میزان گرایش به تخلفات بیمه ای در شرایط کنونی و فضای حاکم بر حوزه کار و شغل است. این تحقیق به منظور بررسی ابعاد و مکانیسم های این

تأثیر تئوری های مختلف مطرح شده را بررسی کرده و تا حدودی عوامل تعدیل کننده این رابطه را مشخص نموده است و با توجه به نتایج به عمل آمده از ضرایب همبستگی بین متغیرهای تحقیق و معادله رگوسیونی انجام گرفته، نشان داده می شود که بین سرمایه اجتماعی و میزان گرایش به تخلفات بیمه ای، رابطه منفی و نسبتاً متوسط و معنی داری وجود دارد. به عبارت واضح تر هرچه سرمایه اجتماعی فرد (کارفرما) افزایش یابد. احتمال گرایش او به قانون گریزی و تخلف کمتر می شود. هرچند نتایج آزمون نشان می دهد که سرمایه اجتماعی به طور مستقیم بر گرایش کارفرمایان به تخلف مؤثر است اما با توجه به نظریه ساخت اجتماعی و آنومی رابرت مرتن در صورت کم شدن سرمایه اجتماعی در بین افراد جامعه، احتمال آنکه آنومی در آن جامعه افزایش بیابد بالاست و در این صورت افراد آن جامعه در وضعیت آنومی به تخلف و قانون گریزی گرایش بیشتری خواهند داشت.

۲-۹- برهمکنش سرمایه اقتصادی و گرایش به تخلفات بیمه ای

با توجه به ضریب ($R^2 = 0/02$) بدست آمده از آزمون بوت استوپ، استنباط می شود که ۲ درصد واریانس متغیر وابسته گرایش به تخلفات بیمه ای با متغیر سرمایه اقتصادی تبیین می شود اما با توجه به عدم معناداری ضریب تعیین به دست آمده و با توجه به سطح معنی داری ($0/11$) این فرضیه رد شده یعنی سرمایه اقتصادی کارفرمایان بر گرایش به تخلفات بیمه ای در حوزه کار و شغل مؤثر نمی باشد. این نتیجه بر خلاف نظر متداول جامعه شناسان و حتی عموم مردم است، تصور همگان این است که کسی دارای سرمایه اقتصادی بالاتری است احتمال گرایش او به تخلف کمتر است و این نظر مطابق با نظریه معروف اقتصاددانان با عنوان "دایره خبیثه فقر" است که در بحث توسعه اقتصادی مطرح می کنند یعنی هر چه افراد به دایره فقر نزدیک تر می شوند احتمال لغزش و گرایش به ناهنجاری در آنها بیشتر می شود. اما باید دانست که این فرمول در همه حوزه های جامعه جوابگو نیست، پیش شرط تحلیل رفتار انسان بر اساس رویکرد اقتصادی، شناخت و درک ماهیت رفتار است. در نگاه به این موضوع باید دانست که تخلفات بیمه ای جرم انگاری شده است؟ و اساساً جامعه به طور رسمی یا غیر رسمی به عنوان جرم و کیج رفتاری تلقی می کند؟ و یا آنکه نگاه جامعه بر عکس است و از آن با عادی انگاری گذر کرده است؟

در فلسفه سیاسی کلاسیک و در رویکرد مربوط به انسان اقتصادی، منفعت طلبی فرد نه تنها یک ردیلت نیست بلکه موهبتی است که انسان در زندگی خود از آن بهره می برد و می تواند نفع شخصی را بر فضایی چون حقوق شهروندی، نفع جمعی و ... ارجح بداند. اینان به تبیین های مادی در رفتار انسان معتقدند پس از منظر ایشان فرد می تواند نفع شخصی را هدف خود قرار دهد، اما در صورت جرم انگاری تخلف، قوانین بازدارنده، در مقابل او خواهند

بود، بسیاری تخلفات بیمه ای در حوزه کار و شغل، به دلیل عدم حمایت قانون، جرم محسوب نمی شوند و براساس نظریه انسان اقتصادی فرد در این حوزه به دنبال سود و نفع شخصی است، فقط نوع آن با توجه به سرمایه اقتصادی فرد فرق می کند و اساساً سرمایه اقتصادی اثر کاهشی بر میزان گرایش به تخلف بیمه ای ندارد.

۱۰- پیشنهادات کاربردی پژوهش براساس یافته های تحقیق

با توجه به اهمیت کاهش گرایش به تخلفات بیمه ای و حفظ و حراست از منابع صندوق تأمین اجتماعی به عنوان مهمترین شاخص توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور، می بایست به دنبال راه های افزایش سرمایه های اجتماعی به امید کاهش گرایش کارفرمایان، به عنوان اصلی ترین بازیگران میدان کار و شغل شهر بود، یافته های تحقیق نشان داد سرمایه اجتماعی از عوامل اصلی کاهش گرایش به تخلفات بیمه ای می باشد:

- در راستای کاهش تخلف و گرایش به آن ضمن تأکید بر کنترل های رسمی، بر کنترل های غیررسمی سازمان تأمین اجتماعی افزوده شود تا از طریق تعامل با سندیکاها و اتحادیه ها، با شناخت کارفرما و کنترل مقبولیت اجتماعی او، موضع مشخصی درخصوص نحوه دریافت اطلاعات، دریافت مطالبات و ارائه خدمات به او اتخاذ گردد.

- با توجه به اهمیت افزایش سرمایه اجتماعی کارفرمایان، مدیران سازمان می بایست از ظرفیت های کانون های کارفرمایی و اتحادیه ها و ... استفاده نمایند و ضمن افزایش مشارکت ایشان، با برگزاری دوره ها و کارگاه های آموزشی به این مهم کمک کنند.

- تصریح قوانین، شفافیت و یک صدایی در تفسیر قوانین، براساس جرم انگاری توسط قانونگذاران و تأکید بر اعمال پاداش برای خوش حسابان بیمه ای و کارفرمایان غیرمتخلف و تنبیه های بازدارنده برای کارفرمایان متخلف از الزامات ممانعت از تخلفات بیمه ای و به مرور زمان عادت به قانون مداری و در نتیجه بالارفتن سرمایه اجتماعی و کاهش تخلف خواهد شد.

- آگاه سازی، آموزش همگانی، به ویژه کارفرمایان از طریق رسانه ملی، ترویج نقش سرمایه اجتماعی در توسعه کشور، اعتماد به مردم، دولت و ... آگاهی بخشی از قوانین مرتبط با حوزه های کار و شغل

- با توجه به این عدم رابطه و رد شدن فرضیه لازم است تحقیقات بیشتری با تغییر نوع پژوهش (پژوهش کیفی یا داده کاوی و ...) یا تغییر جامعه آماری این تأثیر یا عدم تأثیر مجدداً بررسی گردد.

منابع فارسی

- اختر محققى، م، (۱۳۸۵) سرمایه اجتماعی، تهران
- توسلى، غلام عباس (۱۳۸۲)، مشارکت اجتماعی در شرایط جامعه آنومیک، انتشارات دانشگاه تهران
- توسلى، غلام عباس و مرضیه موسوی (۱۳۸۴)، مفهوم سرمایه در نظریات کلاسیک و جدید، نامه علوم اجتماعی، شماره ۱۶
- فیروزآبادی، س، الف (۱۳۸۴)، بررسی سرمایه اجتماعی و عوامل مؤثر بر شکل گیری آن در شهر تهران، پایان نامه دکترا، دانشکده علوم اجتماعی تهران
- فاضلى، طاهره (۱۳۹۵) " شناسایی عوامل مؤثر بر بروز تخلفات رفتار اداری کارکنان بانک سپه "، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود
- فیروز جانیان، علی اصغر، هاشمی، سید ضیاء (۱۳۹۵) " قانون گریزی به مثابه آنومی اجتماعی، فصل نامه علمی پژوهشی مطالعات امنیت اجتماعی، شماره ۴۷، پائیز ۱۳۹۵.
- کلمن، جیمز (۱۳۷۷)، بنیادهای نظریه اجتماعی، ترجمه منوچهر صبوری، تهران، نشر نی
- میرآقایی (۱۳۹۷) " بررسی مدل علی سرمایه اجتماعی، سرمایه فکری، مدیریت دانش، توانمندساز روان شناختی و یادگیری کارکنان دانشگاه علوم پزشکی تهران "، رساله دکتری، دانشگاه ادبیات و علوم انسانی
- ملایی پور، ابراهیم (۱۳۹۳)، بررسی رابطه میزان سبک زندگی و سرمایه فرهنگی با میزان تخلفات رانندگی در شهر کرمان، همایش بین المللی نوآوری و تحقیق در هنر و علوم انسانی
- میرفردی، اصغر، احمدی، سیروس، رستمی، جعفر (۱۳۹۶) « بررسی تأثیر مؤلفه های سرمایه اجتماعی در عملکرد شرکت های تعاونی کشاورزی و صنعتی شهرستان بویراحمد »، مجله جامعه شناسی کاربردی زمستان ۱۳۹۶. شماره ۶۸، صص ۵۲ - ۳۱
- نوری، فاطمه (۱۳۹۶) " تحلیل جرم شناسی جرایم غیر عمدی " رساله دکتر دانشگاه مازندران

منابع لاتین

- Agnew, Robert. (1992). Function for a general strain Theory of Grime and Delinquency, Criminology, Vol 30
- Becker, G. (1976). The economic approach to human behavior. Chicago. University of Chicago.
- Estrada, Felipe and Nilsson (2004). "Exposure to Threatening and violent Bessoure for improvement, New York. Russell sage foundation
- Erickson, B (1996) , Culture , Class , and connection , Americal journal of Sociology , No 102 , 217-251.
- Longshore, D.et.al,(2004). 'self – control and social Bonds:A combined control perspeticveon Deliquency,vol.50.
- Richey , sean.(2010), the 1 mpaot of corruption on social trust, American politices Research 38.40.
- Svendsen , G.T., (2003) , " Social capital , Corruption and Economic Growth : Eastern and western EUROPE."Department of Economics Aarhus school of Business
- Thio , Alex.(1998). Deviant Behavior. New York: Longman
- Wike , R . , (2008) . " where trust is High , grime and corruption are low " , global Attiudes project , pew Research center publication